

Kirjanpidosta tilinpäätökseen

Caseyrityksen tilinpäätöksen ohjeistus

LAB-ammattikorkeakoulu

Tradenomi (AMK)

2023

Eero Asikainen

Tiivistelmä

Tekijä(t) Eero Asikainen	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 27	Valmistumisaika 2023
Työn nimi Kirjanpidosta tilinpäätökseen Caseyrityksen tilinpäätöksen ohjeistus		
Tutkinto ja koulutusala Tradenomi (AMK), laskentatoimi		
Toimeksiantajaorganisaatio (jos opinnäytetyöllä on toimeksiantaja)		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyössä selvitettiin, miten kohdeyritys laatii liiketoimintansa tarkoituksen mukaisen tilinpäätöksen ja mitä tietoja tilinpäätöstä varten tarvitaan. Kyseessä on yrityksen ensimmäinen päättävä tilikausi. Työn tarkoitus oli laatia työkalu kirjanpitovelvolliselle tilinpäätöstyötä varten.</p> <p>Teoriaosuudessa käsiteltiin kirjanpitolain mukaisia tilinpäätösperiaatteita ja yleisesti hyvää kirjanpitoa. Pienyritykseksi luokiteltuna kohdeyritystä koskee PMA-asetuksen mukaiset liitetietovaatimukset. Työssä havainnoitiin, mitä erityispiirteitä PMA-asetus tuo tilinpäätöksen laatimiseen. Tavoitteena oli selkeyttää, mille pohjalle tilinpäätöksen laatiminen tilikauden päätyttyä perustuu.</p> <p>Työn tutkimustapa oli laadullinen tapaustutkimus. Tietolähteinä käytettiin ajantasaista kirjanpitolainsäädäntöä ja aiheesta kirjoitettua ammattikirjallisuutta. Sen lisäksi lähdemateriaalina käytettiin kohdeyrityksen toimitusjohtajan avointa haastattelua.</p> <p>Kohdeyrityksen tilinpäätös laadittiin yleisten tilinpäätösperiaatteiden ja PMA-asetuksen käsittelyn jälkeen. Tilinpäätöksen työvaiheet dokumentoitiin ja lopputuloksena syntyi tilinpäätöstyökalu, joka sisältää ohjeistuksen ja muistilistan. Näiden avulla kohdeyritys voi laatia tilinpäätöksen.</p>		
Asiasanat tilinpäätöstyökalu, tilinpäätös, pienyritys, kirjanpito, tilinpäätösperiaate		

Abstract

Author(s) Eero Asikainen	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2023
	Number of Pages 27	
Title of Publication From accounting to financial statement Financial statement instructions for case company		
Degree, Field of Study Bachelor of Business Administration, Accounting		
Organisation of the client (if the thesis work is commissioned by another party)		
Abstract <p>The thesis explained how the target company prepares the financial statements according to the purpose of its business and what information is needed for the financial statements. This is the company's first fiscal year to end. The purpose of the work was to prepare a tool for the accounting officer for financial statement work.</p> <p>In the theory part, accounting principles according to the Accounting Act and generally good accounting practices were discussed. As a small company, the target company is subject to the supplementary information requirements according to the PMA regulation. The work observed what special features the PMA regulation brings to the preparation of financial statements. The goal was to clarify the basis on which the preparation of the financial statements after the end of the financial year is based.</p> <p>The research method of the work was a qualitative case study. Up-to-date accounting legislation and professional literature written on the subject were used as sources of information. In addition, an open interview with the CEO of the target company was used as source material.</p> <p>The financial statements of the target company were prepared after considering general accounting principles and the PMA regulation. The working steps of the financial statement were documented and the final result was a financial statement tool that includes instructions and a checklist. With these, the target company can prepare financial statements.</p>		
Keywords financial statemen tool, financial statement, small company, accounting, accounting principles		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Tilinpäätöksen periaatteet pien- ja mikroyrityksissä	3
2.1	Tilinpäätöksen laatimisvelvollisuus	3
2.2	Yleiset tilinpäätösperiaatteet.....	4
3	PMA-asetuksen vaatimukset.....	8
3.1	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	8
3.2	Pienyrityksen liitetiedot	8
4	Tilinpäätöksen laatiminen	12
4.1	Tuloslaskelma	12
4.1.1	Liikevaihdosta liikevoittoon	12
4.1.2	Liikevoitosta tilikauden voittoon	14
4.2	Tase vastaavaa	15
4.2.1	Vaihto-omaisuus.....	16
4.2.2	Rahoitusomaisuus	16
4.3	Tase vastattavaa	17
4.3.1	Oma pääoma.....	17
4.3.2	Vieras pääoma	18
4.4	Tase-erittelyt ja liitetiedot.....	19
5	Tilinpäätöstyökalu	20
5.1	Tilinpäätöstyön kulku	20
5.2	Kohdeyrityksen tilinpäätösprosessi.....	21
6	Yhteenveto	26
	Lähteet	27

Liite 1. Tilinpäätösasiakirjojen muistilista

1 Johdanto

Opinnäytetyön tarkoitus on laatia kohdeyrityksen tämänhetkisiin tarpeisiin soveltuva ohjeistus tilinpäätöksen laatimista varten. Yrityksen tulee laatia tilikaudelta tilinpäätös, joka kuvaa yrityksen taloudellista asemaa tilinpäätöspäivänä (KPL 3:1 §). Keskeisin tavoite, joka ohjaa tilinpäätöksen laatimista, on tilinpäätösinformaation oikea ja riittävä kuva (KPL 3:2 §). Oikean ja riittävän kuvan antamisessa on otettava huomioon kirjanpitovelvollisen harjoittaman toiminnan laatu ja laajuus. Se seikka, joka on rakennusliikkeelle olennainen, ei välttämättä ole sitä luottolaitoksen kohdalla. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 16.)

Kirjanpitovelvollisuutta säätelee kirjanpitolain ensimmäinen luku. Sen mukaan kaikki yhtiömuodot, jotka jatkavat jonkin yhtiön toimintaa, ovat velvollisia pitämään kirjanpitoa (Lindblad 2021, 17). Tilinpäätöksen laatiminen perustuu tilikauden aikana järjestettävään juoksevaan kirjanpitoon, jonka perustana ovat tilikauden aikana tehtävät kirjaukset. Tämän myötä kirjanpidon keskeiset tarkoitukset toteutuvat raportoinnissa. Tilinpäätöksen ja kirjanpidon pohjalta laaditaan useita raportteja verottajalle, rekisteriviranomaisille, rahoittajille ja liikekumppaneille. Siksi on tärkeää nähdä liiketapahtumat tilinpäätöksen näkökulmasta. (Leppiniemi & Kaisanlahti 2016, 13.) Tilinpäätös antaa tietoa sekä yritykselle että muille tahoille. Verottajaa kiinnostaa tieto yrityksen verotettavasta tuloksesta. Yrityksen omistajilla on oikeus saada oikeaa tietoa omistuksensa arvon muutoksesta. Yrityksen maksuvalmius ja yleinen taloudellinen tila kiinnostavat alihankkijoita. (Lindblad 2021, 26–27.)

Opinnäytetyön tutkimusstrategiaksi valitaan kvalitatiivisen tutkimuksen alalaji case-tutkimus eli tapaustutkimus. Case-tutkimus on yksityiskohtaista, intensiivistä tietoa yksittäisestä tapauksesta (Hirsjärvi ym. 2010, 134). Case-tutkimus tarjoaa kokonaisvaltaisen tutkimuksen, jossa hyödynnetään monia tietolähteitä. Case-tutkimuksessa pyritään perehtymään syvällisesti tutkimuskohteen ongelmaan ja antamaan siitä hyvä kuvaus. (Kananen 2015, 28.)

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii tammikuussa 2022 perustettu verkkomyynnin yritys. Sen toimiala on *laajan valikoiman postimyynti ja verkkokauppa (47913)*. Tuoreena yrityksenä sen täytyy kohdentaa vähäiset resurssinsa liiketoiminnan kasvattamiseen. Kirjanpito on lain sanelemaa ja voi välillä olla aikaa vievää. Yrityksellä on käynnissä ensimmäinen tilikausi ja se päättyy kesäkuussa 2023, mikä tarkoittaa murrettua tilikautta. Yritys luokitellaan pieneksi osakeyhtiöksi, minkä vuoksi tilinpäätös tullaan laatimaan *Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista*, myöhemmin (PMA-asetus), mukaan.

Opinnäytetyön tavoitteena ja lopputuotteena on tilinpäätöstyökalu, jonka avulla tilinpäätös voidaan laatia. Tavoitteesta voidaan johtaa päätutkimuskysymys *Miten kirjanpitovelvollinen laatii tilinpäätöksen liiketoimintansa tarkoituksen mukaisesti?* ja alatutkimuskysymys *Mitä tietoja tilinpäätöstä varten tarvitaan?* Kirjanpitovelvollinen voi käyttää tätä tilinpäätöstyökalua ilman sitoutumista tiettyyn taloushallinnon järjestelmään, ja vaihtaa halutessaan palveluntarjoajaa. Tilinpäätöstyökaluun liittyvät ohjeet räätälöidään pienyrityksen tarpeisiin siten, ettei se ota kantaa, jos pienyrityksen raja-arvoista jokin ylittyy. Taseen loppusumma on 6 miljoonaa euroa, liikevaihto 12 miljoonaa euroa tai henkilöstön lukumäärä keskimäärin 50 (Lindblad 2021, 13).

Empiirisessä osassa käsitellään tilinpäätöstyön vaiheet ja menetelmät. Tämän jälkeen laaditaan kohdeyrityksen tilinpäätös, jonka pohjalta laaditaan ohjeet. Yrityksen toimitusjohtajaa on haastateltu tilinpäätösprosessia varten. Toimitusjohtaja on vastannut kirjanpidon toteutamisesta tilikauden aikana. Haastattelujen pohjalta laaditaan muistilista, johon kootaan tarvittavat asiakirjat ja liitetiedot tilinpäätöstä varten. Haastattelujen avulla saadaan olennaista tietoa tilinpäätösprosessia varten, mikä on syytä ottaa huomioon.

Tilinpäätöstyön vaiheista ja menetelmistä laaditaan käytännölliset ja kuvaavat ohjeet kohdeyritykselle. Muistilistaan sisällytetään liitetietoihin tarvittavat mallilauseet nykyisen lainsäädännön mukaan niistä liitetiedoista, jotka tilinpäätöksessä esitetään. Jottei opinnäytetyöstä ja ohjeesta tule liian raskas luettavaksi on tilinpäätöksen laatimisessa keskitytty sen tekniseen toteutustapaan. Opinnäytetyö ei käsittele tilinpäätöksen laatimista verosuunnittelun mielessä. Ohjeet ja muistilista toimii kirjanpitovelvollisen työkaluna tilinpäätöstä laadittaessa PMA:n mukaisesti. Toimeksianto rajataan varsinaiseen tilinpäätöksen ja tilinpäätöstyökalun laatimiseen. Varsinaista tilinpäätöstä ei julkaista opinnäytetyön liitteenä.

2 Tilinpäätöksen periaatteet pien- ja mikroyrityksissä

2.1 Tilinpäätöksen laatimisvelvollisuus

Tilinpäätöksen laatimisvelvollisuus syntyy kirjanpitovelvollisuudesta. Kirjanpitovelvollisuutta säätelee kirjanpitolain ensimmäinen luku, jonka mukaan kaikki yhtiömuodot, yhdistykset ja säätiöt ja julkisoikeudelliset oikeushenkilöt ovat velvollisia kirjanpidon pitämiseen (Lindblad 2021, 17). Jokainen kirjanpitovelvollinen on velvollinen laatimaan tilinpäätöksen. Tämä vaatimus on ehdoton lukuun ottamatta mikrokokoista luonnollisten henkilöiden harjoittamaa liike- ja ammattitoimintaa. Kirjanpitolautakunta on tästä todennut lausunnossaan, ettei kirjanpitoaineiston puutteellisuus tai edellisen tilikauden tilinpäätöksen vahvistaminen anna oikeutta olla laatimatta tilinpäätöstä. (KILA 2005/1770.) Verottaja vaatii tilinpäätöksessä olevia tietoja verotuksen pohjaksi, joten tilinpäätöksen laatimatta jättäminen olisi huono vaihtoehto myös mikrokokoiselle liikkeen- tai ammatinharjoittajalle.

Kirjanpitolautakunta toimii työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä. Sen tehtäviin kuuluu antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain soveltamisesta hakemuksien perusteella. Hakijoina voivat olla viranomaiset, elinkeinonharjoittajien tai kuntien järjestö sekä kirjanpitovelvolliset. Kirjanpitolautakunnan tavoite ja tarkoitus on edistää hyvää kirjanpitoa. Kirjanpitolautakunta voi myöntää poikkeuksia yksittäistapauksissa tai toimialoittain erikseen mainituista kirjanpitolain säännöksistä. Yleinen lautakunnalta haettava poikkeuslupa on hakemus tilinpäätöksen laatimisajan pidentämiseksi. (KILA 2023)

Tilinpäätös tulee kirjanpitolain 3: 6 § mukaan laatia neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Vaikka tämä on näin lakiin kirjattu, voi kirjanpitovelvollisella olla painavia ja perusteellisia syitä laatia tilinpäätös ja toimintakertomus myöhemmin. Kirjanpitovelvollisen on haettava tähän poikkeuslupaa edellä mainitulta kirjanpitolautakunnalta. Alla on kaksi erilaista tapausta, minkä vuoksi kirjanpitovelvollinen on hakenut KILAlta poikkeuslupaa.

Ensimmäisessä hakemuksessa suomalainen osakeyhtiö hakee lisäaikaa 15.6.2023 asti tilinpäätöksen laatimiselle koskien 31.12.2022 päättynyttä tilikautta. Syynä kerrotaan keskenäiset rahoitusneuvottelut, joilla on ratkaiseva merkitys yhtiön ja sen rahoituksesta vastaavan emoyhtiön toiminnan jatkuvuuden ja tilinpäätöksen laatimiselle. (KILA 2023/2047.)

Toinen hakemus koskee suomalaista osakeyhtiötä, jonka tilikausi päättyi 31.12.2022. Hakija hakee lisäaikaa 30.6.2023 asti tilinpäätöksen laatimiselle, koska se on ottanut käyttöön uuden koko konsernin kattavan kirjanpitojärjestelmän. Tämän vuoksi tilinpäätöksen laatiminen tulee kestämään arvioitua pidempään. (KILA 2023/2045.)

2.2 Yleiset tilinpäätösperiaatteet

Kirjanpitovelvollisen tapaa järjestää ja laatia tilikauden aikainen ”juokseva kirjanpito” sekä tilinpäätös säätelee kirjanpitolaki. Tilinpäätösnormisto koostuu kirjanpitolakia täydentävistä asetuksista. Nämä ovat valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyritysten tilinpäätöksessä esitettävistä liitetiedoista, (PMA) ja muita kirjanpitovelvollisia yleisesti koskeva kirjanpitoasetus, (KPA). (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 15.) KPL, PMA ja KPA muodostavat yleiset tilinpäätösperiaatteet, joita kirjanpitovelvollisen tulee noudattaa. Nämä periaatteet on listattu kirjanpitolain 3. luvun, 3. pykälän ensimmäisessä momentissa. Kirjanpito ja tilinpäätös perustuvat olennaisuuteen, jatkuvuuteen, johdonmukaisuuteen, sisältöpainotteisuuteen, varovaisuuteen, tasejatkuvuuteen, suoriteperusteisuuteen ja erillisarvostukseen. Nämä periaatteet pohjautuvat hyvään kirjanpitolapaan, joka saa sisältönsä lainsäädännöstä ja kirjanpitolautakunnan ohjeista ja lausunnoista. Hyvän kirjanpitolavan taustalla ovat yleiset kirjanpitoikänteet sekä teoriat, jotka koskevat kirjanpitoa ja tilinpäätöstä (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 19).

Olennaisuus

Olennaisuusperiaate on sisällytetty kirjanpitolakiin vuonna 2015. Siksi sitä ei ole luetteloitu KPL 3:3.1 §:ssä. Olennaisuusperiaate ohjaa tilinpäätöksen laatimista merkittävällä tavalla. Se on ollut osa suomalaista kirjanpitoikäntöä jo pitkän ajan. Olennaisuusperiaatteella viitataan tilinpäätöksessä esiintyvien tilinpäätöserien merkittävyyteen. Tiinpäätöserä on merkittävä silloin, kun sen esittämättä jättäminen tai sen virheellinen esittäminen voisi vaikuttaa taloudellisiin päätöksiin (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 22–23).

Olennaisuuden periaate liitetään nykyisin vahvasti oikean ja riittävän kuvan velvoitteeseen. Tämä velvoite on säädetty KPL 3:2 §:ssä. Olennaisuutta arvioitaessa on pyrittävä tulkitsemaan, onko tietyllä tiedolla merkitystä tilinpäätösinformaatiota ymmärtävälle henkilölle, jos tieto olisi jätetty ilmoittamatta tai esitetty virheellisenä. Merkitystä olennaisuuden periaatteella on tulojen ja menojen jaksotuksessa sekä omaisuuden arvostuksessa. Tuloslaskelma voi näyttäytyä merkittävästi erilaisena, jos esimerkiksi menoja olisi jaksotettu väärin perustein. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 23.) PMA 1:3.2-3:n suojasatamasäännöksen mukaan mikrokokoiset kirjanpitovelvolliset ovat vapautettuja tilannekohtaisten liitetietojen antamisesta. Suojasatamasäännös liittyy oikean ja riittävän kuvan velvoitteeseen. Tätä poikkeusta käsitellään jäljempänä.

Olennaisuus on subjektiivinen käsite, joka tekee sen määrittelemisestä vaikeaa. Kirjanpitovelvollisen tulee monesti kysyä itseltään: *Onko tämä olennaista ja antaako tämä riittävän ja oikean kuvan?* Subjektiivisuuden lisäksi olennaisuus on suhteellista. Se suhteutuu

kirjanpitovelvollisen kokoon ja harjoittamansa liiketoiminnan laajuuteen ja luonteeseen. Kirjanpitolaista ei löydy yleispäteviä tai yksiselitteisiä euromääräisiä rajoja, joita vähäarvoisemat tapahtumat olisivat epäolennaisia kaikissa kirjanpitovelvollisissa. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 23.)

Pohdittaessa olennaisuutta on huomioon otettava varovaisuuden periaate. Vaikka jokin tilinpäätöserä ei olisi yrityksen koon kannalta olennainen, ei sitä saa jättää kirjaamatta tai korjaamatta, jos se nostaisi tappiollisen yrityksen voitolliseksi. Olennaisuuden määrittäminen vaatii kirjanpitovelvollisen harkintaa. Näkemykset voivat vaihdella kirjanpitovelvollisen ja verottajan välillä. Vähäisen laitehankinnan hankintameno voi aiheuttaa harkintaa siitä, kirjataanko laite kerralla kuluksi tilikaudelle, vaikka sillä olisi tulon tuottamiskykyä tulevaisuudessa (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 24).

Jatkuvuus

Jatkuvuuden periaatteen lähtökohtana kirjanpitovelvollisen harjoittamassa liiketoiminnassa on, että se on jatkuvaa. Se tarkoittaa, että arvostamisratkaisujen lähtökohta on toiminnan jatkuvuudessa eikä esimerkiksi sen päättymisessä tai tuotantovälineiden myymisessä. Oletus on, että toiminta jatkuu tilikaudelta toiselle ja se tuottaa tuloa (Lindblad 2021, 43). Tällä periaatteella on vaikutusta esimerkiksi tase-erien arvostukseen ja poistoajan suunnitteluun.

Pysyvien ja vaihtuvien vastaavien arvostamisessa on eroja, jotka jatkuvuuden periaate määrittelee. Pysyvien vastaavien arvostamisessa on ominaista niiden pitkäaikainen tulontuottokyky jatkuvasti ja useammin kuin yhden tilikauden aikana. Täten hyödykkeen taseeseen merkittävä arvo voi olla suurempi kuin sen todellinen luovutushinta. Jatkuvuuden periaatteen sisältö ilmenee hyödykkeiden arvonalentumista koskevasta säännöksestä (KPL 5:13). Jos pysyviin vastaaviin kuuluva hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämän tulon odotetaan olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus tulee kirjata arvonalentumisena kuluiksi. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 26.)

Vaihtuvien vastaavien lähtökohtana on alimman arvon periaate. Niiden tarkoitus on tuottaa tuloa vain yhden tilikauden aikana. Alimman arvon periaatetta noudatetaan KPL 5: 6. §:n mukaan vaihto-omaisuudeksi luokiteltaviin hyödykkeisiin. KPL 4: 4. 2 §:n mukaan vaihto-omaisuudeksi luokitellaan hyödykkeet, jotka on tarkoitettu sellaisenaan tai jalostettuina myytäväksi. Hyödykkeen arvostamisessa ennen luovutusta ei saa ylittää sen todennäköisenä pidettävää luovutushintaa. Keskeisin ero pysyvien ja vaihtuvien vastaavien välillä on, että pysyviin vastaaviin kuuluvan hyödykkeen hankintamenoa ei vähennetä arvonalennuksia, vaan hankintameno kirjataan noudattamalla KPL 5: 5. 1 §:n mukaista poistosuunnitelmaa. Poistosuunnitelma perustuu siihen, että pysyviin vastaaviin kuuluva hyödyke myötävaikuttaa yrityksen tulonhankintaan. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 26–29.)

Jatkuvuuden periaatetta noudatettaessa on muistettava hyvän kirjanpitotavan mukaisuus. Siksi kirjanpitovelvollisen tulee pysähtyä pohtimaan jatkuvuuden olettamista. Jatkuvuuden periaatteeseen liittyy vahvasti kysymys yrityksen realistisista tulevaisuuden näkymistä. Myynti voi lähiaikoina vähentyä poikkeuksellisesti tai tärkeä alihankkija ajautua konkurssiin. (Lindblad 2021, 43.)

Johdonmukaisuus

Johdonmukaisuuden periaate perustuu siihen vaatimukseen ja olettamaan, että kirjanpito-velvollinen noudattaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteita- ja menetelmiä tilikaudesta toiseen. Käytännössä katsoen se tarkoittaa, että tilinpäätöksen esittämistapa tulee pysyä samana. Sen lisäksi periaate vaikuttaa keskeisiin arvostus- ja jaksotusratkaisuihin. Kirjanpitolaki antaa vaihtoehtoja joihinkin arvostus- ja jaksotustapauksiin. Hyödykkeen hankintameno voidaan sisällyttää kirjanpitovelvollisen niin halutessaan kohtuullinen osuus hankinnan ja valmistuksen aiheuttamista välillisistä menoista. Hankinnan ja valmistuksen välittömät menot tulee aina sisällyttää hankintameno. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 30.)

Väärää menettelytapaa ei saa soveltaa tämän periaatteen mukaisesti, vaikka eri vuosina tapahtuneet virheet kuittaisivat toistensa vaikutukset. Väärät kuten oikeatkin menettelytavat vaikuttavat tilikauden tulokseen. Siksi johdonmukaisuuden periaate on tärkeä pitää mielessä tuloksenjärjestelyä silmällä pitäen. Edellä mainittu suhtautuminen hankintameno sisällytettäviin menolajeihin sisältää tuloksen järjestelymahdollisuuden. Menettelytapa tulisi olla johdonmukaisesti sama tilikaudesta toiseen. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 31.) Muutokseen on oltava aina perusteltu syy, sillä muutoksella on vaikutusta tilikausien vertailukelpoisuuteen ja oikean ja riittävän kuvan antamiseen.

Sisältöpainotteisuus

Sisältöpainotteisuus velvoittaa KPL 3: 3. 1 §:n ja KILA:n ohjeistuksen mukaan kiinnittämään huomion tilinpäätöstä ja toimintakertomusta laadittaessa liiketapahtumien tosiasialliseen sisältöön, luonteeseen ja tarkoitukseen. Kirjaukset tulee aina tehdä liiketoimen todellisen luonteen mukaisesti, vaikka se olisi ristiriidassa oikeudellisen muodon kanssa. Oikeudellinen muoto on KILA:n mukaan edelleen kirjaamisen lähtökohta, josta voidaan poiketa vain erityisestä syystä. Kirjanpitovelvollisen täytyy harkita myynnin kirjaamista esimerkiksi tilanteessa, jossa tosiasiallisesti on sovittu, että asiakas palauttaa tuotteen tietyn ajan kuluttua. Kyse voi tällöin olla vuokraamisesta tai lainaamisesta, vaikka kauppakirjassa on mainittu myynti. Tilinpäätöksen ja kirjanpidon on näytettävä liiketoiminnasta oikea ja riittävä kuva. (Lindblad 2021, 41–42.)

Varovaisuus

Varovaisuuden periaatteeseen liittyy vahvasti tilanne, jossa kirjanpitovelvollisen taloudellisesta tilasta annettaisiin huomattavasti positiivisempi kuva sijoitus- ja luototuskohteena. Tällä epätodellisella tilannekuvalla sijoittajia ja muita sidosryhmiä yritettäisiin johtaa harhaan. Pahimmassa tapauksessa he voisivat tehdä väärän sijoituspäätöksen kohteen näyttäessä liian positiivisia odotuksia. Epätodellinen kuva voidaan antaa esimerkiksi osoittamalla tilinpäätöksessä todellista parempi tulos. Parempi tulos voidaan näyttää kirjaamalla tilikaudelle sille kuulumattomia tuloja. Tosiasiassa tilikaudelle saa kirjata vain sellaisia tuloja, jotka ovat toteutuneet eli realisoituneet kyseisellä tilikaudella. Tuloa syntyy kirjanpitovelvollisen myydessä tai muuten luovuttaessa hyödykkeen asiakkaalleen tilikauden aikana. (Rekola-Nieminen 2021, 74.)

Toisaalta epätodellinen kuva voidaan esittää manipuloimalla toteutuneiden menojen ja menetyksien määrää. Näistä esimerkkeinä ovat poistot, arvonalentumiset ja velkojen arvonsäykset ja vastuut, jotka liittyvät päätyneeseen tai aikaisempiin tilikausiin (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 33). Tilintarkastajan tehtävänä on suojella yhtiötä ja sen omistajia näiltä vaaroilta. Keskeinen ajatus kuvailla varovaisuuden periaatetta, edellä mainittujen seikkojen myötä, on esittää se varat alas, velat ylös -periaatteena. Tällöin ei tule antaneeksi liian myönteistä kuvaa yrityksen tuloksesta, kannattavuudesta ja maksuvalmiudesta (Lindblad 2021, 40).

Tasejatkuvuus

Tasejatkuvuuden periaatteen mukaan tilinavaukset tulee perustua edellisen tilikauden päätyneeseen taseeseen. Kirjanpitojärjestelmän tai tilikartan vaihtaminen tilikauden vaihteessa ei tämän periaatteen mukaan saa aiheuttaa muutoksia taseen ryhmittelyssä. Periaatteen mukaan tilinavausta tehtäessä edellisen tilikauden päättäneen taseen arvoja ei saa muuttaa. Virheet edellisen tilikauden taseessa on kuitenkin korjattava, mikäli sellaisia havaitaan. Virhe ei ole enää jälkikäteen korjattavissa, mikäli asianomaisen tilikauden tilinpäätös on jo vahvistettu. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 36–37.)

Havaitut virheet, esimerkiksi puuttuvat tuotot tai kulut aikaisemmasta tilinpäätöksestä, tulee merkitä oman pääoman lisäykseksi tai vähennykseksi siltä tilikaudelta, jolla virheet havaitaan. Mikäli virheellä on veroseuraamus, merkitään veron lisääntyminen oman pääoman vähennykseksi tai veron vähennys omanpääoman lisäykseksi.

3 PMA-asetuksen vaatimukset

3.1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Pienyrityksen tilinpäätöstä laadittaessa tulee ottaa huomioon muutamia seikkoja, jotka vaikuttavat tilinpäätöksessä esitettävien erien ja niitä koskevien tietojen esittämiseen. Nämä tiedot tulee esittää liitetietoina, joista käy ilmi tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät siltä osin kuin ne ovat pienyritykselle valinnaisia. Jos tilinpäätös laaditaan PMA:n arvostusolettamien pohjalta, ei liitetietoa tarvitse antaa. (Lindblad 2021, 126.)

Liitetietoja ei tarvitse antaa seuraavissa tapauksissa, jos yritys noudattaa olettamasaäntöjä. Vaihto-omaisuus arvostetaan FIFOa (first-in first out) käyttämällä. Liitetieto voidaan jättää antamatta aktivoitua aineettomasta hyödykkeestä, jonka poistoaika on 10 vuotta. Aktivoimattomasta kehittämismenosta, liikearvosta tai muusta pitkävaikutteisesta menosta ei tarvitse antaa liitetietoa. Pitkän valmistusajan vaativasta suoritteesta ei tarvitse antaa liitetietoa, jos siitä syntyvä tulo kirjataan suoriteperusteisesti. Rahoitusvälineistä ja sijoituskiinteistöistä ei liitetietoa tarvita, jos ne arvostetaan hankintamenuun tai sitä alempaan todennäköiseen markkinahintaan. Ulkomaan rahan määräisten velkojen ja saamisten arvostamisessa käytetystä kurssista ei tarvitse antaa liitetietoa, mikäli kurssina on käytetty tilinpäätöspäivän kurssia. (Lindblad 2021, 126–127.)

3.2 Pienyrityksen liitetiedot

Poikkeukselliset erät ja tilikauden jälkeiset olennaiset tapahtumat

Tuloslaskelmakaavassa ei nykyisin esitetä enää satunnaisia eriä. Tämän takia merkittävätkin poikkeukselliset tuotot ja kulut kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin tai liiketoiminnan muihin kuluihin. Tällä on vaikutusta tuloslaskelman riville *Liikevoitto*. (Lindblad 2021, 128.)

Tilikauden jälkeisillä olennaisilla tapahtumilla viitataan tapahtumiin, joilla on olennainen taloudellinen vaikutus. Tapahtuman tulee olla tiedossa, jotta siitä voidaan tilinpäätöksessä informoida. Tämä vaatimus koskee oikean ja riittävän kuvan antamista. Olennainen tapahtuma voisi olla seuraamusmaksu oikeustuomioistuimen tekemästä päätöksestä tai yrityksen päätös luopua jostain palvelusta ja tuotantolinjasta, jolla on ollut merkittävä vaikutus yrityksen liikevoittoon päättyneellä tilikaudella. Tilaukannan äkillinen romahtaminen on myös olennainen syy. (Lindblad 2021, 128.)

Arvonkorotusrahasto ja tiedot käypään arvoon merkitsemisestä

Pienyrityksen on annettava liitetieto arvonkorotusrahaston mahdollisista muutoksista tilikauden aikana. Liitetietoon on merkittävä alkusaldo, mahdollinen lisäys tai vähennys ja loppusaldo. Tiedoista tulee käydä ilmi mahdollinen verovaikutus. Arvonkorotusrahaston muutos ei vaikuta yhtiön tilikauden verotettavaan tuloon. (Lindblad 2021, 129.)

Edellä luvussa 3.1 mainittiin tapauksista, joissa pienyrityksen ei tarvitse antaa liitetietoa. Yksi niistä oli rahoitusvälineiden ja sijoituskiinteistöjen arvostamismenetelmä. Liitetieto voidaan jättää esittämättä, jos yritys käyttää käyvän arvon sijaan hankintamenoa tai alempaa todennäköisempää markkinahintaa.

Mikäli pienyritys arvostaa rahoitusvälineet ja sijoituskiinteistöt käyvän arvon mukaan, on sen esitettävä arvonmääritysmallien ja -menettelyjen keskeiset oletukset. Tämän lisäksi liitetiedossa on käytävä ilmi kunkin rahoitusvälineen tai omaisuuslajin yhteenlaskettu käypä arvo. Arvonmuutoksesta johtuva tuloslaskelmaan ja käyvän arvon rahastoon merkitty määrä tulee ilmoittaa. (Rekola-Nieminen 2021, 220.)

Pitkäaikaiset lainat, annetut vakuudet ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

Pitkäaikaiset lainat tulee ilmoittaa liitetietona. Liitetiedossa ilmoitettava määrä koskee lainoja, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden päästä. Taseessa pitkäaikaiseksi velaksi katsotaan lainoja, jotka erääntyvät pidemmän kuin yhden vuoden kuluttua. (Rekola-Nieminen 2021, 221.)

Pienyrityksen on annettava liitetieto annetuista vakuuksista ja taseen ulkopuolisista sitoumuksista ja järjestelyistä sekä eläkevastuista. Tämä käy ilmi PMA 3: 7. §:stä. Tämänhetkisen lainsäädännön mukaan vakuudet on eriteltävä tarkemmin kuin aikaisemmin. Tiedot on annettava eriteltyinä lajeittain. Niistä on käytävä ilmi velan tai sitä pienemmän vakuuden määrä. Jos kyse on taseen ulkopuolisista sitoumuksista, on liitetiedoissa kerrottava niiden yhteismäärä ja annettava lisätietoja niiden luonteesta ja tarkoituksesta. (Lindblad 2021, 130.)

PMA asetuksen mukaan liitetieto on annettava lainoista, jotka on annettu toimitusjohtajalle, hallituksen jäsenille ja varajäsenille sekä vastaaviin toimielimiin kuuluville henkilöille. Liitetiedoista on käytävä ilmi lainojen yhteismäärä, määrän lisäys tai vähennys tilikauden aikana. (Lindblad 2023, 131–132.)

Annetut rahalainat näkyvät taseessa, mutta vastaavasti annetut vakuudet tai vastuositoumukset eivät. Ne ovat käytännössä yhtiölle vastaava riski kuin suorat rahalainat. Siksi tiedot on esitettävä mikro- ja pienyrityksen liitetiedoissa. (Rekola-Nieminen 2021, 224.)

Liiketoimet intressitahojen kanssa

PMA 3: 10. §:n mukaan pienyrityksen on annettava tieto liiketoimista intressitahojen kanssa, mikäli ne ovat olennaisia ja niitä ei ole toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoin. Tämä voisi käytännössä tarkoittaa osakeyhtiössä liiketoimia, joissa on peitelty osingon mahdollisuus. Tiedoista tulee käydä ilmi kuvaus liiketoimesta, sen arvo, intressisuhteen luonne ja muut välttämättömät tiedot liiketoimesta. (Lindblad 2021, 132–133.)

Intressitaho tässä tapauksessa tarkoittaa esimerkiksi oikeushenkilöitä, jotka ovat määräysvaltasuhteessa yritykseen tai mukana osakkuusyhtymässä. Intressitahoihin luetaan myös toimitusjohtaja, hallituksen jäsenet ja varajäsenet. Intressitaho eroaa hieman lähimpiin määritelmästä. Lähipiirin määritelmä on laajempi ja se koostuu kaikista, joiden määräysvalta yhdessä tai erikseen on huomattava tai yli puolet äänimäärästä. Lähipiiriin lukeutuu esimerkiksi aviopuolisot tai muut läheiset perheenjäsenet. (Lindblad 2021, 133.)

Henkilöstö

PMA 3: 11. §:n mukaan liitetietona on esitettävä tilikauden aikainen henkilöstön lukumäärä. Tämä ilmoitetaan, että on mahdollista saada selville yhtiön kapasiteetti, jolla tilikauden aikainen liikevaihto on tehty. Kyseessä on nimenomaan keskimääräinen henkilömäärä eli henkilövuodet. Tieto saadaan suoraan palkanlaskennasta. Laskenta voidaan suorittaa myös manuaalisesti, jos palkanlaskennasta ei saada suoraa tietoa. Tilikauden jokaisen kuun keskimääräinen henkilömäärä lasketaan yhteen ja jaetaan kuukausien lukumäärällä. Kaksi osa-aikaista työntekijää muodostavat yhden henkilövuoden, jos molempien työaika on 50 %. Liitetieto on annettava, jos yhtiössä työskentelee vakituisesti vain pari henkilöä, mutta laskelmaa ei tarvitse laatia. (Rekola-Nieminen 2021, 226.)

Toimintakertomusta vastaavat tiedot ja tiedot emoyhtiöstä

Pienyritys ei ole velvollinen laatimaan toimintakertomusta kirjanpitolain 3. luvun 1a. §:n mukaan. Yrityksen tulee tarkoin miettiä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi, onko tieto tarpeellista esittää liitetietona. Mikro- ja pienyritykset on vapautettu laatimasta toimintakertomusta, mutta vain mikroyritykset on vapautettu niin sanotulla suojasatamasäännöksellä antaa tilinpäätöksellä oikeaa ja riittävää kuvaa taloudellisesta asemastaan ja toiminnan tuloksesta. (Rekola-Nieminen 2021, 227.) Liitetietoina tulee esittää tietoja tulevista oikeudenkäynneistä, patenttien vanhenemisesta, toiminnan jatkuvuutta uhkaavista riskeistä tai harkinnan mukaan sellaisista asioista, jotka ovat tilinpäätöksen lukijalle tarpeellisia.

PMA 3: 8. § käsittelee emoyrityksen tietojen antamista. Tällä hetkellä riittää, että konserniin kuuluva tytäryhtiö ilmoittaa lähimmän emoyrityksen, johon kirjanpitovelvollisen tilinpäätös yhdistetään. Ilmoitettaviksi tiedoksi riittää emoyrityksen nimi ja kotipaikka nykyisen lainsäädännön mukaan. (Lindblad 2021, 131; Rekola-Nieminen 2021, 223.)

Omien osakkeiden ja osuuksien hankinnat ja luovutukset ja oman pääoman riittävyys

PMA:n 3. luvun 12. § velvoittaa pienyrityksen esittämään liitetietonaan omien osakkeiden ja osuuksien hankinnat sekä luovutukset tilikauden aikana. Tietoina on esitettävä hankintojen perusteet, niiden lukumäärä ja nimellisarvo. Jos hankinta tai luovutus on ollut vastikkeellinen, tiedoista on käytävä ilmi niistä maksettu vastike. Kaikista yrityksen hankkimista ja sen hallussa olevista osakkeista tai osuuksien määrästä ja nimellis arvosta on ilmoitettava. (Lindblad 2021, 134.) Täytyy muistaa, että erittelyssä tulee ilmoittaa vain ne erät, joissa on tapahtunut tilikauden aikana muutosta.

Pienyrityksen on esitettävä liitetietona laskelma oman pääoman riittävydestä, mikäli on tarpeen. Esimerkiksi tilanteessa, jossa oma pääoma on menetetty tai pääomalainat on kirjattu lainaehtojen mukaisesti vieraaseen pääomaan. (Lindblad 2021, 135.)

Laskelma OYL:n 13:5 §:n jakokelpoisesta vapaasta omasta pääomasta

Pien- ja mikroyritykset ovat veloitettuja ilmoittamaan osakeyhtiölain mukaan jakokelpoisesta vapaasta pääomasta (PMA 1:1.4,2). Tähän osakeyhtiölain vaatimukseen viitataan myös PMA-asetuksessa. Osakeyhtiölain pykälä on hyvin yksiselitteinen. Yhtiö saa jakaa vapaan oman pääoman, josta on vähennetty yhtiöjärjestyksen mukaan jakamatta jätettävät varat sekä kehitysmenona taseeseen merkityt varat. Yhtiön on huomioitava oma maksukykynsä ennen varojen jakamista. Yhtiö ei saa jakaa varojaan, jos siitä päätettäessä tiedetään yhtiön olevan maksukyvytön tai ajautuvan maksukyvyttömäksi (OYL 13:2 §). Laskelman laatimisen lisäksi liitetietona on esitettävä hallituksen ehdotus jakokelpoisen vapaan oman pääoman käytöstä.

4 Tilinpäätöksen laatiminen

4.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelman tehtävä on kuvata, miten yrityksen tilikausi on mennyt. Kirjanpitolaki määrittelee tuloslaskelman tehtäväksi kuvata yhtiön tuloksen muodostumista (KPL 3:1.1,2). Tuloslaskelmassa tulee esittää ensin kaikki yhtiön varsinaisesta toiminnasta saadut tuotot ja sen jälkeen niitä vastaavat menot. Kustakin tuloslaskelman erästä on esitettävä vastaava tieto, vertailutieto, edelliseltä tilikaudelta. Mikäli kyseessä on yhtiön ensimmäinen tilikausi, tietoa ei luonnollisesti tarvitse esittää. Sama sääntö pätee tilanteeseen, jossa viimeisimmältä ja sitä edeltävältä tilikaudelta ei tule riville mitään lukuja. Rivi jätetään pois tuloslaskelmasta, sillä nollariviä ei saa esittää. (Lindblad 2021, 56.)

Tuloslaskelma muodostuu hyvän kirjanpitolain seurauksena kaksinkertaista kirjanpitoa pitäen ja yleisiä tilinpäätösperiaatteita noudattaen. Se on laadittava määrämuotoisesti kirjanpitoasetuksessa esitetyjä kaavoja noudattaen. Tuloslaskelma voidaan laatia kululajikohtaisesti tai toimintokohtaisesti. Tämä tieto on esitettävä liitetietona erikseen. Erien järjestystä ei saa muuttaa eikä uusia pääryhmiä saa lisätä. (Leppiniemi 2010, 115.)

Tämä luku käsittelee tuloslaskelmaa sillä laajuudella kuin kohdeyrityksen tapauksessa on tarve. Tuloslaskelmaa käsitellään kululajikohtaisesti, koska se on paljon yleisempi tuloslaskelmakaava. Kirjoitushetkellä oleva tilanne otetaan huomioon, ja kaikkia tuloslaskelman ja taseen eriä ei käsitellä yksityiskohtaisesti.

4.1.1 Liikevaihdosta liikevoittoon

Liikevaihto on yksi tuloslaskelman tuottoerä. Sitä voidaan pitää niistä tärkeimpänä. Liikevaihdolla kuvataan tuotteiden ja palveluiden myynnistä saatavia tuottoja. Kohdeyrityksen tapauksessa tulot koostuvat myydyistä tuotteista. Liikevaihto esitetään yleensä lähes bruttoperusteisena, joka tarkoittaa, että siitä on vähennetty arvonlisävero, myönnetty alennukset ja myyntiin välittömästi vaikuttavat verot. Luottotappioita tai rahteja liikevaihdossa ei esitetä, vaan ne esitetään omana kulueränään tuloslaskelmassa. Toinen yleinen erä on *Liiketoiminnan muut tuotot*. Tässä erässä esitetään kaikki satunnaiset tuotot, jotka eivät synny varsinaisen toiminnan tuloksena. Esimerkiksi aiemmin tuotantotoiminnassa olleen koneen myyntituotto voidaan kirjata liiketoiminnan muihin tuottoihin. (Leppiniemi & Kaisanlahti 2016, 25.)

Heti välittömästi liikevaihdon jälkeen kohdeyrityksen seuraava tuloslaskelman erä on *Materiaalit ja palvelut*. Tämä erä pitää sisällään tuotteiden tai palvelujen eli vaihto-omaisuuden myynnistä aiheutuneita kuluja (Lindblad 2021, 64). Kohdeyrityksen on täytynyt ensin ostaa

myymänsä tuotteet omaan varastoon, jotta ne voidaan myydä edelleen asiakkaalle. Nämä kulut kirjataan päätilille *Ostot tilikauden aikana*. Tililtä käy ilmi, kuinka paljon yritys on tilikauden aikana ostanut myytäväksi tarkoitettuja tuotteita, tavaroita tai palveluita. Alatleinä voi olla eri seurantarpeisiin olevia tilejä, esimerkiksi eri arvonlisäverokannoilla olevia tilejä. (Lindblad 2021, 65.)

Erässä näkyy ostojen lisäksi *Varaston muutos*. Varaston muutoksella kuvataan, kuinka varaston alkusaldo tilikauden alussa on muuttunut tilikauden loppuun verrattuna. Varasto arvostetaan varastokirjanpidon tai inventaariolistan avulla. Siitä käy ilmi jäljellä olevan varaston arvo, kun kaikki tilikauden aikaiset ostot on kirjattu oikein *Ostot tilikauden aikana* -tilille (Lindblad 2021, 65). Kohdeyrityksellä muutos on positiivinen, sillä ensimmäisen tilikauden alussa alkusaldo on nolla, ellei varaston arvo ole inventaarion hetkellä nolla.

Kululajikohtaista tuloslaskelmakaavaa käyttäessä pienyritys voi valita haluaako se yhdistää tuloslaskelman ensimmäiset viisi riviä yhteiseräksi nimeltä *Bruttotulos*. Tällä tavalla pienyritys voi piilottaa tilinpäätöksessä liikevaihdon ja ostojen erät. Tilinpäätöstä lukeva pääsee tällöin käsiksi vain myyntikatteeseen, koska Liikevaihto, Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos, Valmistus omaan käyttöön, Liiketoiminnan muut tuotot ja Materiaalit ja palvelut -erät on yhdistetty. (Lindblad 2021, 57–58.)

Tuotteiden myynnistä aiheutuu materiaalikulujen lisäksi henkilöstökuluja. Nämä kulut esitetään tuloslaskelmassa *Henkilöstökulut* -erässä. Henkilöstökuluihin kirjataan yhtiön palveluksessa työskenteleville henkilöille maksettavat palkat ja palkkiot sekä näistä aiheutuvat henkilösivukulut. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2016. 58–59.) Kohdeyrityksen palveluksessa ei työskennellyt yhtään henkilöä, jolle olisi maksettu palkkaa. Tällöin tätä erää ei tuloslaskelmassa tarvitse esittää.

Poistot ja arvonalentumiset erässä esitetään yhtiön suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä (Lindblad 2021, 71). Esimerkiksi tuotantotoiminnassa olevista koneista ja kalustoista sekä yrityksen omistamista rakennuksista tehdään suunnitelman mukaiset poistot. Nämä pysyvien vastaavien erät ovat lain mukaan aktivoitava taseeseen, koska niiden on määrä kerryttää tuloja tulevina tilikausina. Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset esitetään myös edellä mainitussa erässä. Poistot kuvaavat esimerkiksi tuotantokoneen kulujen osuutta tuloslaskelmassa sen avulla tuotetusta liikevaihdosta tilikauden aikana. Tuotantokoneelle määritetään taloudellinen pitoaika, jona sen on määrä kerryttää tuloja tulevina tilikausina. Poistoilla on tulosta pienentävä vaikutus, vaikka se on luonteeltaan tuloslaskelmassa sellainen erä, jossa tosiasiaassa raha ei vaihda omistajaa. Poistot kirjataan siinäkin tapauksessa, vaikka tilikauden tulos olisi tappiollinen. (Lindblad 2021, 71.) Kohdeyritys ei tilinpäätöshetkellä omistanut rakennuksia

eikä sen liiketoiminta vaatinut tuotantokoneita tai kalustoa, joista olisi tarvinnut tehdä suunnitelman mukaisia poistoja.

Viimeinen ryhmä ennen *Liikevoittoa* on *Liiketoiminnan muut kulut*. Tämä erä on liiketoiminnan muiden tuottojen kanssa sisällöltään laaja. Siihen sisällytetään kaikki tilikaudelle jaksotetut menot, joille ei ole omaa ryhmää (Kaisanlahti & Leppiniemi 2016, 61). Toisin sanoen, jos kululle ei löydy parempaa ryhmää tuloslaskelmasta, se päättyy muihin kuluihin. Kohdeyrityksen tapauksessa erään sisältyy mainostoimistopalkkioita ja hallinnollisia kuluja. Muita erään sisältyviä kuluja ovat vuokramenot, edustusmenot ja yrityksen käyttämien palveluiden palkkiot (Lindblad 2021, 77–78).

Liikevoitto on kaikkien edellä mainittujen liikevaihtoa vähentävien erien saldo. Sen tehtävä on kuvata liiketoiminnan tulosta ennen korkoja, veroja sekä tilinpäätössiirtoja ja voitonjakoa. Liikevoitto kertoo, kuinka kannattavaa varsinainen liiketoiminta on kokonaisuudessaan, kun siitä vähennetään toiminnan juoksevat kulut ja liiketoimintaan kuuluvan omaisuuden poistot. (Lindblad 2021, 80.) Liikevoitto on hyvä mittari liiketoiminnan tuloksellisuudesta, sillä siihen ei vaikuta yrityksen rahoitusmuoto.

4.1.2 Liikevoitosta tilikauden voittoon

Liikevoiton jälkeen seuraava tuloslaskelman erä on *Rahoitustuotot ja -kulut*. Tähän erään kirjattaisiin tuottoja saman konsernin yritykseltä, jos yritys olisi osa konsernirakennetta. Rahoitustuottojen erään kuuluu *Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista* sekä viimeisenä alaryhmänä *Muut korko- ja rahoitustuotot*. Arvopaperit luokitellaan sijoituksiksi, jotka voivat käyttötarkoituksen mukaan taseeseen aktivoituna olla käyttö-, vaihto- tai rahoitusomaisuutta. Käyttöomaisuutena arvopaperit palvelisivat liiketoimintaa ja olisivat hankittu pitkäaikaiseen omistukseen. Tästä esimerkkinä olisi tytäryhtiön osakkeet. Vaihto-omaisuutena ne olisivat osana aktiivista kaupankäyntiä. Rahoitusomaisuutena arvopaperit olisivat puolestaan tilapäisesti sijoitettuja likvidejä varoja. (Lindblad 2021, 80–81.) Kohdeyrityksellä ei tällä hetkellä ole muita sijoituksia eikä se ole konserniyritys.

Rahoitustuotoista vähennetään rahoituskulut. Tähän ryhmään kuuluu *Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista* ja *Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista*. Näihin eriin kirjataan kuluja, jos yrityksen omistamien sijoitusten käypä arvo on laskenut alle kirjanpidon arvon. Kirjauksissa pyritään varovaisuuden periaatteen mukaan siihen, ettei tasearvoissa ole yliarvostusta. (Lindblad 2021, 83.) Viimeisinä alainerinä rahoituskuluihin kuuluu *Korkokulut saman konsernin yrityksille* ja *Korkokulut ja muut rahoituskulut*. Jos kohdeyrityksellä olisi pankilta lainaa eli vierasta pääomaa, tämän lainan korot kirjattaisiin kuluina edellä mainitulle tilille tuloslaskelmaan.

Kun rahoitustuotot ja -kulut ovat laskettu, syntyy *Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja* -rivi. Tämän jälkeiset erät ovat tuloksen järjestelyeriä. Näihin lukeutuvat *Poistoeron muutos*, *Verotusperusteisten varausten muutos* ja *Konserniavustus*. Poistoeron muutoksella korjataan suunnitelman mukaisten poistojen ylittäviä tai alittavia poistoja. Sitä voi syntyä, jos kirjanpidon suunnitelman mukaiset poistot olisivat elinkeinoverolain maksimipoistoja pienempiä tai suurempia. Verotuksessa on mahdollista vähentää ne poistot, jotka on kirjanpidossakin kirjattu. (Lindblad 2021, 73.)

Verotusperusteisten varausten muutoksiin lukeutuu investointi-, toiminta- tai muu sellainen verotusperusteinen varaus. Osakeyhtiö ei kuitenkaan voi tehdä toimintavarausta. Kohdeyrityksen ei tarvitse tilinpäätöshetkellä tehdä edellä mainittuihin tuloksen järjestelyeriin kirjauksia. Tilinpäätössiirtojen jälkeen vähennetään *Tuloverot*. Tulovero on yhtiön verotettavaan voittoon liittyvä vero *Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja* -erästä. Yhtiö on voinut maksaa tilikauden aikana ennakkoeroja. Tilinpäätöshetkellä tehtävällä tuloveron kirjaamisella jaksotetaan mahdolliset maksetut ennakkoerot siirtosaamisiin tai -velkoihin. (Lindblad 2021, 88.) Jaksotus riippuu siitä, onko ennakkoeroja maksettu enemmän tai vastaavasti vähemmän suhteessa tuloveroon. Nykyinen osakeyhtiöiden tuloveroprosentti on 20. Tuloverojen jälkeen niin sanottu ”viivan alle” jäävä summa on *Tilikauden voitto*. Se kuvaa rahamäärää, joka yritykselle jää tilikaudenpäättymisen jälkeen, kun liikevaihdosta on vähennetty kaikki toimintaan liittyvät kulut ja verot.

4.2 Tase vastaavaa

Taseen tehtävä kirjanpidon mukaan on kuvata yrityksen tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa. Taseen vastaavaa-puoli osoittaa rahan käyttökohteet eli toisin sanoen mihin rahat on sijoitettu yrityksessä. Taseen jokaisesta erästä on esitettävä vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta tuloslaskelman tapaan. Se on tämän lisäksi laadittava kirjanpitoasetuksessa esitettävien kaavojen mukaisesti määrämuodossa. Taseen vastaavaa-puoli voidaan karkeasti tässä tapauksessa jakaa kahteen osaan, vaihto-omaisuutta ja rahoitusomaisuutta koskeviin eriin. Ydinlogiikka taseen vastaavaa-puolen tulkitsemisessa on, että mitä ylempänä rahan käyttökohteen erä sijaitsee, sen vaikeampaa tai hitaampaa se on likvidoida eli muuttaa rahaksi. Viralliset kirjanpidon näkökulmasta olevat termit, jotka tasekaavassakin esiintyvät, olisivat *Pysyvät vastaavat* ja *Vaihtuvat vastaavat*. (Lindblad 2021, 91.) Taseeseen aktivoituilla pysyvien vastaavien erillä oletetaan olevan tulon tuottamiskykyä useampana tilikautena eli tulevaisuudessa. Muut vastaavien erät ovat vaihtuvia (KPL 4:3 §).

4.2.1 Vaihto-omaisuus

Kohdeyrityksen tase tulee olemaan ensimmäisen tilikauden päättyessä suppea. Tämän vuoksi jokaista taseen erää ei esitetä tai käsitellä samalla tarkkuudella. Taseen vastaavaa puoli alkaa *Pysyvät vastaavat* -erällä, jossa ensimmäisenä esitetään *Aineettomat hyödykkeet*. Näihin lukeutuu esimerkiksi patentit ja valmistusoikeudet. Tietokoneiden käyttölisenssit ovat myös aineettomia hyödykkeitä. Aineettomat hyödykkeet aktivoidaan taseeseen sen periaatteen mukaan, tuottavatko ne tuloa useampana tilikautena. Muussa tapauksessa ne kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan. (Lindblad 2021, 94.)

Aineelliset hyödykkeet käsittävät yrityksen omistavat maa- ja vesialueet, rakennukset ja koneet sekä kaluston. Näitä eriä koskee kirjanpitolain mukainen aktivointipakko. Se koskee edellä mainittuja hyödykkeitä, jotka tuottavat tuloa usealla tilikaudella. (Lindblad 2021, 96.) Näistä hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaisia poistoja, kuten tuloslaskelman eriä käsiteltäessä on esitetty. Maa- ja vesialueista ei voi kuitenkaan tehdä poistoja.

Vastaavaa-puolen seuraava erä on *Vaihtuvat vastaavat*. Tämä erä sisältää *Vaihto-omaisuuden*, joka on yritykselle käytännössä hyödykkeitä, joita se myy sellaisenaan tai jatkojalostaa niitä. Vaihtuvia vastaavia ei Lindbladin (2021, 104) mielestä ole nimensä mukaisesti tarkoitettu pysymään yrityksessä, vaan ne vaihtuvat ja niiden myymisellä saadaan liikevaihtoa. Vaihto-omaisuus voidaan jakaa yksityiskohtaisempiin eriin *Aineet ja tarvikkeet*, *Keskeneräiset tuotteet*, *Valmiit tuotteet/tavarat*. Kohdeyritys ei valmista tuotteita eikä hanki raaka-aineita niiden valmistamista varten. Siksi taseessa esitetään pelkästään tavaroiden tasearvo.

4.2.2 Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuus on vaihtuvien vastaavien erä. Tähän erään sisältyy erilaiset saamiset. Saamisia voivat olla *Myyntisaamiset* ja jaksotuksista johtuvat *Siirtosaamiset*. Näiden lisäksi *Rahat ja pankkisaamiset* lukeutuvat saamisiksi.

Myyntisaamiset kuvaavat yrityksen myymiä tuotteita laskulla, joita asiakas ei ole vielä tilinpäätöshetkellä maksanut. Myyntisaaminen perustuu aina lähetettyyn laskuun. (Lindblad 2021, 107.) Myyntisaamiset on helppo selvittää, jos kirjanpitovelvollisella on käytössään myyntireskontra. *Rahat ja pankkisaamiset* kuvaavat yrityksen kassassa ja pankkitileillä olevia varoja.

4.3 Tase vastattavaa

Taseen vastattavaa-puolelta käy ilmi yrityksen pääomarahoitukset eli rahan lähteet. Rahan lähteet jaetaan kahteen pääomien eriin, jotka ovat oma pääoma ja vieras pääoma. Tämä jako kertoo yrityksen vakavaraisuudesta. Yritys on tunnuslukujen valossa sitä vakavaraisempi, mitä suuremmalla osuudella toimintaa on rahoitettu omalla pääomalla. Vieras pääoma on yrityksen ulkopuolelta tulevaa rahaa, joka sijoitetaan yrityksen toimintaan. (Lindblad 2021, 91.) Kohdeyrityksellä ei ole tilinpäätöstä laadittaessa vierasta pääomaa. Toimintaa on rahoitettu osakkaiden itsensä sijoittamallaan panoksella.

4.3.1 Oma pääoma

Oman pääoman rakenne vaihtelee yritysmuodon mukaan. Osakeyhtiössä, kuten kohdeyrityksen tapauksessa, oman pääoman nimikkeenä käytetään osakepääomaa. Nimen on tarkoitus kuvata sijoituksen todellista luonnetta. Oma pääoma kuvaa yrityksen omistajien sijoituksen arvoa tilinpäätöshetkellä. Osakeyhtiössä on mahdollista nostaa osinkoja yrityksestä. Osinkoja voi nostaa yrityksestä sijoittamansa pääoman suhteessa. Siksi osakepääomaa kuvataan yleensä osuudeksi yhtiöstä. (Lindblad 2021, 109.)

Osakepääoma ei ole ainoa oman pääoman erä osakeyhtiössä. Erilaiset rahastot ja kertyneet voittovarot luetaan mukaan oman pääoman eriin (Lindblad 2021, 109). Kohdeyrityksen ollessa pienyritys, se käyttää PMA:n mukaista tasekaavaa. PMA:n tasekaava ei tee jakoa sidotun ja vapaan oman pääoman välillä. Näitä väliotsikoita ei siksi tasekaavassa käytetä. Pienyritys antaa liitetietona tilinpäätöksessä tiedon jakokelpoisesta omasta pääomasta. (Lindblad 2021, 109.)

Mikäli kohdeyrityksellä olisi omistuksessaan maa- ja vesialueita tai arvopapereita, jotka eivät ole rahoitusvälineitä, voitaisiin näihin eriin tehdä arvonkorotuksia. Arvonkorotukset kirjattaisiin oman pääoman erään *Arvonkorotukset*. Arvonkorotus voidaan tehdä, jos kohteen luovutushinta on pysyvästi ja olennaisesti hankintamenoa korkeampi. Arvonkorotuksessa on noudatettava tarkasti varovaisuuden periaatetta. (Lindblad 2021, 113.)

Muihin rahastoihin luetaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP). Rahastoon merkitään se osa osakkeiden merkintähinnasta, jota ei merkitä perustamissopimuksen tai osakeantipäätöksen mukaan osakepääomaan. Rahastoon kirjataan myös osakkeenomistajan vastikkeettomat sijoitukset yhtiöön. Näitä sijoituksia vastaan osakkeenomistaja ei saa lisää osakkeita. Voittovarojen tapaan nämä varat voidaan jakaa, sillä ne ovat vapaata omaa pääomaa. (Lindblad 2021, 114.)

4.3.2 Vieras pääoma

Vieras pääoma -erälle tunnusomaista on sen takaisinmaksuvelvollisuus toisin kuin oman pääoman erille. Tämä on huomioon otettava seikka siinä tapauksessa, jos yritykseen sijoitetaan pääomalainaa. Lainan maksuehdot määräävät, kirjataanko se omaan vai vieraaseen pääomaan. (Lindblad 2021, 119.) Kohdeyrityksen omistajat ovat sijoittaneet rahaa yritykseen pääomalainana.

Kirjanpitolain 5. luvun 2. pykälän 1. momentin 3. kohdan mukaan velat tulee arvostaa niiden nimellisarvoon tai sitä korkeampaan arvoon. Nimellisarvoa korkeampaan arvoon arvostettaessa velka on sidottu indeksiin tai viitekorkoihin. Vieras pääoma jaotellaan tilinpäätöksessä pitkä- ja lyhytaikaiseksi. Jako lyhyt- ja pitkäaikaisen lainaosuuden välillä perustuu aikarajaan tilinpäätöshetkestä. Vuoden sisällä tilinpäätöksestä erääntyvä lainaosuus on lyhytaikaista ja yli vuoden jälkeen erääntyvä osuus pitkäaikaista. Mikäli jokin osuus lainoista erääntyy vasta viiden vuoden päästä tai myöhemmin tilinpäätöshetkestä, on tästä annettava liitetieto. (Lindblad 2021, 119.)

Vieraan pääoman eriin kuuluu myös *Saadut ennakot, Ostovelat, Muut velat, Siirtovelat ja Laskennalliset verovelat- ja saamiset*. Vaihto-omaisuushyödykkeistä saadut ennakkomaksut kirjataan yleensä erään Saadut ennakot, koska kyseessä ei ole suoriteperusteen mukaan tulo myydystä hyödykkeestä tai palvelusta, koska sitä ei ole vielä luovutettu asiakkaalle. Ostovelka syntyy yleensä, kun yritys hankkii tuotannontekijöitä, jotka se maksaa laskulla. Ostovelkoihin luokitellaan yleensä kaikki käyttö- ja vaihto-omaisuuden sekä ulkopuolisten palveluiden hankkimiseen liittyvät velat. Ostovelkojen määrä selviää yleensä ostoreskontrasta, mikäli yrityksellä on tällainen käytössään. (Lindblad 2021, 120.)

Siirtovelat liittyvät tulojen ja menojen jaksottamiseen. Niihin kirjataan ennen tilinpäätöspäivää saadut tulot, jotka suoriteperusteen mukaan kertyvät seuraavalla tilikaudella. Näiden lisäksi siirtovelkoihin kirjataan kaikki tilikauden menot, jotka maksetaan seuraavalla tilikaudella. (Lindblad 2021, 121.) Tilinpäätöshetkellä kohdeyrityksellä ei ole edellä mainittuja velkaeriä.

4.4 Tase-erittelyt ja liitetiedot

Tase-erittelyt ja liitetietositteet ovat sellaisia asiakirjoja, jotka eivät ole julkisia. Näitä ei siis julkaista tilinpäätöksen yhteydessä, vaikka ne ovat pakollisia. Liitetietotositteita ei pidä sekoittaa tilinpäätöksessä julkaistaviin liitetietoihin.

Tase-erittelyt ovat osa tilinpäätösprosessia. Mikäli kirjanpito on järjestetty järkevästi, tase-erittelyt saadaan suoraan muodostettua kirjanpitojärjestelmästä. Tase-erittelyn tehtävä on esittää jokaisen tase-erän yksityiskohtaisempi sisältö. (Lindblad 2021, 32.)

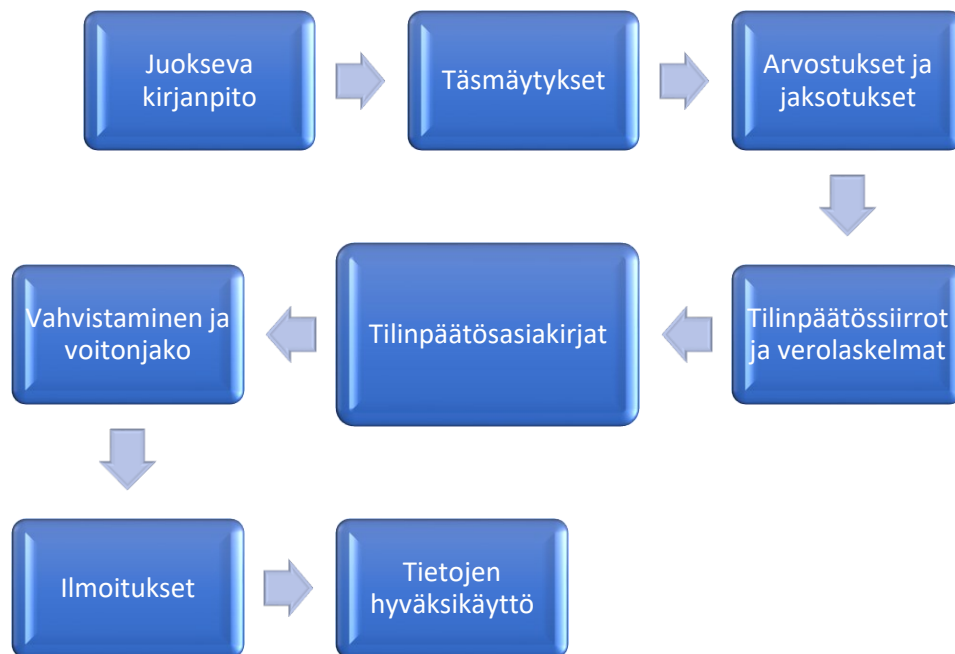
Kirjanpidon ulkopuoliseen tietoon perustuvista eristä tulee laatia liitetiedot. Näiden tietojen vahvistamiseksi on laadittava liitetietositteet, jotka eivät ole julkisia. (Lindblad 2021, 32.) Liitetietoja voivat olla esimerkiksi vuokravastuut ja henkilöstön lukumäärä.

Kirjanpitovelvollisen on liitettävä kirjanpitolain vaatimuksesta tilinpäätökseen luettelon kirjanpitoaineistojen lajeista ja niiden säilyttämistavasta. Luettelossa tulee avata kirjausketju eli miten aineistot liittyvät toisiinsa. (Lindblad 2021, 33–34.)

5 Tilinpäätöstyökalu

5.1 Tilinpäätöstyön kulku

Tämän työn tarkoitus oli ohjeistaa kirjanpitovelvollista laatimaan tilinpäätöksen ja sitä vahvistavat tilinpäätösasiakirjat. Aiemmin käsiteltiin tilinpäätöksen sisältöä, sen laatimista ja yleisiä tilinpäätösperiaatteita, joiden mukaan kirjanpitovelvollisen on täytynyt toimia tilikauden aikana. Tilinpäätösprosessin vaiheet kuvataan seuraavassa Lasse Mäkisen (2003) luomassa tilinpäätöstyön kulku ja menetelmä -kaaviossa (Kuva 1). Tilinpäätöstyökalua laadittaessa käytettiin apuna kohdeyrityksen toimitusjohtajan kanssa käytyjä suullisia keskusteluja. Toimitusjohtaja on vastannut yrityksensä kirjanpidosta ensimmäisellä tilikaudella. Keskustelujen pohjalta kartoitettiin yrityksen tosiasiallisia tarpeita kirjanpidon ja ennen kaikkea tilinpäätöksen teknisestä laatimisesta.

Kuva 1. Tilinpäätöstyön kulku ja menetelmät (mukailtu Mäkinen 2003)

Opinnäytetyön lopputuotteena esiteltävä tilinpäätöstyökalu kävi läpi tilinpäätöstyön kulkua alkaen tilinpäätösasiakirjojen laatimisesta. Työnkulku alkoi juoksevan kirjanpidon järjestämisestä. Juoksevaa kirjanpitoa ei käsitelty tilinpäätöstyökalussa, koska se on esitelty aikaisemmissa luvuissa.

Juoksevan kirjanpidon jälkeen oli täsmäytyksien vuoro. Täsmäytyksiä oli syytä tehdä tilikauden aikana, esimerkiksi kuukausittain. Se helpotti työskentelyä tilikauden päättyessä. Seuraava vaihe oli arvostukset ja jaksotukset. Arvostuksilla tarkoitettiin tase-erien arvojen tarkistamista tilinpäätöshetken mukaiseksi. Jaksotuksien tarkoituksena oli jakaa

tuloslaskelmaerät oikein tilinpäätöksen kohteena olevalla kaudella. Sen tavoite oli laskea toiminnan tulos jakson aikana. Tilikaudelle jaksotettiin vain sille kuuluvat tulot ja niitä vastaavat menot suoriteperusteen mukaan. Ennen kuin tilinpäätösasiakirjoja voitiin alkaa laatia, suoritettiin viimeiset tilinpäätössiirrot ja verolaskelmat. (Mäkinen 2003, 13–15.)

Tilinpäätösasiakirjojen tarkoitus oli antaa oikea ja riittävä kuva kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös vahvistettiin tilinpäätösasiakirjojen avulla. Tilinpäätösasiakirjat koostuivat julkisista asiakirjoista ja ei julkaistavaksi tarkoitettuista asiakirjoista. Julkisia asiakirjoja kohdeyrityksen tilinpäätöksessä olivat tuloslaskelma, tase ja liitetiedot. Näiden lisäksi kirjanpitovelvollisen tuli laatia muun muassa tase-erittelyt ja liitetietoerittelyt, jotka vahvistivat tilinpäätöstä. Nämä asiakirjat eivät ole julkisia, vaikka ne on tapana liittää osaksi tilinpäätöstä.

Jokaisen yritysmuodon vahvistusmenettely on erilainen. Joissakin yritysmuodossa vahvistaminen edellyttää tilintarkastusta. Kohdeyrityksen ei tarvinnut valita vielä tilintarkastajaa. Tilinpäätöksen allekirjoittaa yrityksen hallitus ja sen vahvistaa varsinainen yhtiökokous. Vahvistamisen jälkeen on mahdollista aloittaa voitonjako. Vahvistetun tilinpäätöksen perusteella tehdään erilaisia ilmoituksia viranomaisille ja muille sidosryhmille. Muita sidosryhmiä voivat olla rahoituslaitokset, verottaja ja alihankkijat. He tekevät omia päätöksiään, jotka vaikuttavat kirjanpitovelvollisen toimintaan tulevaisuudessa. (Mäkinen 2003, 15.)

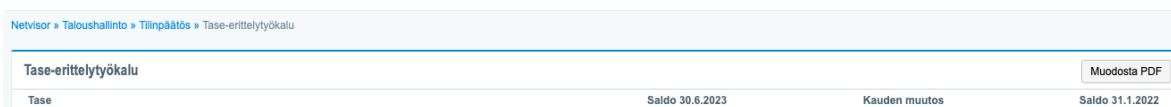
5.2 Kohdeyrityksen tilinpäätösprosessi

Tilinpäätöksen laatiminen käynnistettiin Netvisorin taloushallinto-ohjelmassa tarkastamalla yrityksen käytössä olevia tilejä pääkirjojen ja tililuettelon avulla. Kirjanpidon tilit on täsmäytetty kuukausittain. Arvonlisäveroilmoitukset lähetettiin kvartaaleittain liiketoiminnan ollessa pientä. Arvonlisäverovelvollisuuden vuoksi täsmäytyksiä ja jaksotuksia suoritettiin kuukausitasolla, jotta kuukauden arvonlisäverotieto saatiin muodostettua Netvisorissa arvonlisäverolaskelmaa varten. Omien sanojensa mukaan toimitusjohtaja halusi olla erityisen tarkka veroasioiden kanssa. (Weintraub 2023.)

Täsmäytyksessä pääkirjanpidon luvut täsmäytettiin osakirjanpitoon. Sitä ennen haettiin pankkitilien tiliotteet, joiden avulla muita tilejä voitiin alkaa täsmäyttää. Täsmäytyksen yhteydessä ei voitu vertailla taseen lukuja edelliseen vuoteen, koska yrityksellä on päättynyt sen ensimmäinen tilikausi. Tilikauden aikaiset ostot ja myynnit täsmäytettiin tuloslaskelman riveille. Ostot täsmäytettiin, että tuloslaskelma antaisi oikean kuvan myynneistä muodostuvasta katteesta. Ostot tilien täsmäytykset ovat tärkeitä, koska yrityksen ostot tapahtuivat Suomen ulkopuolelle Euroopan alueelle (Weintraub 2023). Arvonlisäverojen kirjauksia tarkasteltiin ostot-tilien yhteydessä. Euroopan alueelta Suomeen ostetut myytäväksi tarkoitetut

tuotteet tulee kirjata *Yhteisöhankinnat* -tilille, jossa arvonlisäverojen käsittely poikkeaa kotimaan ostoista. Tilikaudelle kuuluvat ostovelat ja myyntisaamiset täsmäytettiin tasetileille. Liiketoiminnan muut kulut täsmäytettiin tuloslaskelmaan.

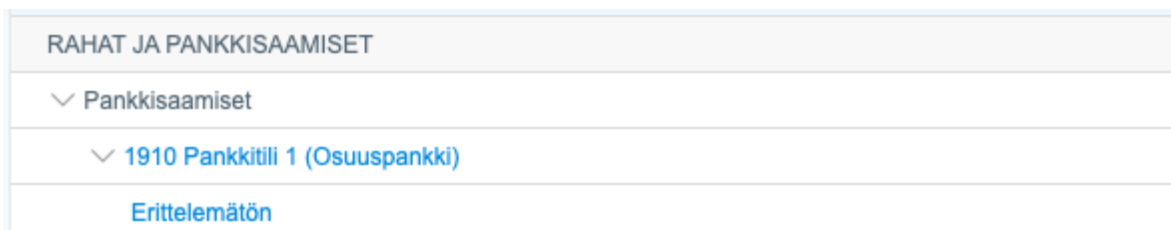
Netvisorin tase-erittelyt -työkalulla tarkastettiin muita pääkirjoja ja täsmäytettiin mahdollisia saldoeroja (Kuva 2). Tämä osoittautui tehokkaaksi tavaksi tarkastella taseen tilejä. Tase-erittelystä pääsi suoraan kirjanpitoilin pääkirjalle. Korjailtavaa tilikauden aikaisissa kirjauksissa oli hyvin vähän. Korjaukset tehtiin muistiotositteina ja ne kirjattiin tilikauden viimeiselle päivälle 30.6.2023. Korjauksilla oikaistiin kulutilien saldot antamaan oikean ja riittävän kuvan yrityksen toiminnasta.

Tase-erittelytyökalu			
Tase	Saldo 30.6.2023	Kauden muutos	Saldo 31.1.2022

Kuva 2. Netvisorin tase-erittelytyökalu

Kuvassa 3 tiliryhmä on avattuna. Saldoero tai erittelemätön summa tiliryhmässä voi johtua yksittäisestä tilistä. Klikkaamalla tiliryhmän auki oli mahdollista nähdä listaus tileistä, joita ryhmään kuului. Tilin nimeä klikkaamalla Netvisorissa pääsi tilin pääkirjalle.

RAHAT JA PANKKISAAMISET
<ul style="list-style-type: none"> <ul style="list-style-type: none"> <ul style="list-style-type: none"> 1910 Pankkitili 1 (Osuuspankki)
Erittelemätön

Kuva 3. Tiliryhmä avattuna tase-erittelyssä

Mahdollista virhettä etsittiin läpikäymällä pääkirjoja. Netvisorissa oli mahdollista pääkirjan avattuaan ”pureutua” liiketapahtumiin klikkaamalla tositenumero-sarakkeen riviltä jotain tositenumeroa (Kuva 4). Toinen vaihtoehto oli tarkastella laskua lasku-sarakkeelta. Muistiotosite laadittiin sen jälkeen, kun saatiin riittävä varmuus ja tietoa mistä virhe oli syntynyt ja minkä seurauksena.

Tili: 1910 Pankkitili 1 (Osuuspankki)

Näytä vain avoimet tapahtumat

31.01.2022 - 30.06.2023 >

Näytä sarakkeet Päivitys näkymä Palauta oletukset

Päiväys	Tositelaji	Tositenumero	Lasku	ALV-%	ALV-tunnus	Debet	Kredit	Avoin summa	Saldo
Tilikohtaiset kirjaukset (230kpl)									
									0,00
22.03.2022	MU Muut	1		0	-	400,00	0,00		400,00
22.03.2022	MU Muut	1		0	-	400,00	0,00		800,00
22.03.2022	OL Ostolasku	1		0	-	0,00	9,00		791,00
22.03.2022	OL Ostolasku	2		0	-	0,00	7,32		783,68
24.03.2022	OL Ostolasku	3		0	-	0,00	3,22		786,46
24.03.2022	OL Ostolasku	4		0	-	0,00	435,00		345,46
27.03.2022	OL Ostolasku	5		0	-	0,00	22,30		323,16
27.03.2022	OL Ostolasku	6		0	-	0,00	99,00		224,16
28.03.2022	OL Ostolasku	7		0	-	0,00	129,00		95,16
28.03.2022	OL Ostolasku	8		0	-	0,00	42,22		52,94
28.03.2022	MU Muut	2		0	-	200,00	0,00		252,94
28.03.2022	OL Ostolasku	9		0	-	0,00	22,27		230,67
30.03.2022	MU Muut	3		0	-	200,00	0,00		430,67
30.03.2022	OL Ostolasku	10		0	-	0,00	300,00		130,67
03.04.2022	OL Ostolasku	13		0	-	0,00	7,32		123,35
04.04.2022	OL Ostolasku	15		0	-	0,00	59,00		64,35
04.04.2022	OS Ostosuoritus	1	514694	0	-	0,00	10,61		53,74
05.04.2022	MS Myyntisuoritus	1		0	-	43,40	0,00		97,14
06.04.2022	MU Muut	5		0	-	0,00	5,59		91,55
08.04.2022	MS Myyntisuoritus	2		0	-	38,06	0,00		129,61

Kuva 4. Pankkitilin pääkirja

Muistiotositteen tueksi tarvitaan aina liitetietotosite, josta käy ilmi, mitä vastaan muistiotosite on laadittu. Tuloslaskelman Ostot -tiliä oikaistaessa laadittiin liitetietotosite. Liitetietotositteelle muodostettiin Excel-taulukko pääkirjamuodossa. Pääkirjan riveiltä korostettiin kaikki liiketapahtumat, jotka eivät tosiasiallisesti sinne kuuluneet. Liiketapahtumien saldot laskettiin yhteen ja kirjattiin muistiotositteen viennillä oikeille tileille. Liitetietotositteeseen kirjattiin vientikaava osoittamaan, millaiset saldot kullekin tilille kohdistuu.

Taseen eriä tarkasteltaessa arvioitiin, tarvitseeko niihin tehdä arvostukseen ja jaksotukseen liittyviä kirjauksia. Yrityksellä ei ollut pysyviin vastaaviin liittyviä hyödykkeitä, joista olisi tehty suunnitelman mukaisia poistoja. Ennen varaston arvostamista suoritettiin varaston inventaario. Inventaarion jälkeen tuotteiden nimikkeet, niiden määrät, määrän yksiköt ja hinta yksikköä kohden kirjattiin Excelliin. Tuotteet arvostettiin niiden alkuperäiseen hankintamenoon, joihin voitiin lukea mm. niistä aiheutuneet toimituskulut. Laskelmien avulla tehtiin lisääntyneen varaston kirjaus taseeseen.

Pääomalainat päätettiin kirjata taseen vastattavaa-puolelle oman pääoman eräksi vahvistamaan omaa pääomaa. Yrityksen omistajat ovat tilikauden aikana sijoittaneet rahaa pääomalainana sen pääasiallisten ehtojen mukaisesti. Jokaisesta pääomalainasta on laadittu velkakirja. (Weintraub 2023.) Koska jokaisesta pääomalainasta on laadittu velkakirjat, ne voitiin jättää kirjattuna oman pääoman eränä pääomalainaehtoisesti. Toinen vaihtoehto olisi ollut kirjata sijoitetut rahat sijoitetun vapaan oman pääoman -rahastoon. Jokaisesta lainaerästä laskettiin niistä kuluksi kirjaamaton korko, joka ilmoitettiin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Työlän vaihe tilinpäätösasiakirjoja laadittaessa oli liitetietojen laatiminen. Netvisorin oletusnäkyssä oli esitettynä kaikki liitetiedot kuvan 5 mukaisesti. Tähän ei löytynyt asetusta, jolla saisi oletuksena pienyhtiötä koskevat liitetiedot eriteltynä. Kirjanpitäjän ensimmäinen työvaihe oli alkaa ”siivota” liitetietojen lista yrityksen tarpeiden mukaiseksi. Liitetietoja voi poistaa piilottamalla tarpeettomia otsikoita. Liitetietojen antamiseen pätee myös olennaisuuden periaate. Tarpeettomien liitetietojen antaminen voi vaarantaa oikean ja riittävän kuvan antamista. Tämän työvaiheen takia yhtiö tarvitsi selkeän ohjeen, josta voisi tarkastaa työn kulkua helposti (Weintraub 2023).

☐	☐	Pysyvien ja vaihtuvien vastaavien arvostamisessa ja jaksottamisessa noudatettavat periaatteet ja -menetelmät	Otsikko
☐	☐	VAIHTUVAT VASTAAVAT	Otsikko
☐	☐	Vaihto-omaisuus	Otsikko
☐	☐	☐ Raaka-aineet ja tavarat	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	☐ Pitkän valmistusajan vaatima suorite	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	PYSYVÄT VASTAAVAT	Otsikko
☐	☐	☐ Aineettomat oikeudet	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	Kehittämismeno, liikearvo tai muu pitkävaikutteinen meno	Otsikko
☐	☐	☐ Kehittämismenot	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	☐ Liikearvo	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	☐ Muu pitkävaikutteinen meno	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	VAIHTUVAT VASTAAVAT	Otsikko
☐	☐	☐ Rahoitusvälineet	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	☐ Ulkomaanrahämäärien saamisten ja velkojen muuntamisperusteet	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	☐ Pysyviin vastaaviin kuuluvien hyödykkeiden hankintameno ja poistot	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	Arvonkorotukset	Otsikko
☐	☐	☐ Arvonkorotusten kohde	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	☐ Arvostusperiaate ja arvonnäytysmenetelmä	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	☐ Jaksotusperiaate	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	☐ Saadut avustukset	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	☐ Pienhankintojen aktivoinnit	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	☐ Rahoitusleasing vuokrasopimukset	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	☐ Polkkeukselliset erät	Käyttäjän syöttämä sellite
☐	☐	☐ Tilikauden jälkeiset olennaiset tapahtumat	Käyttäjän syöttämä sellite

Kuva 5. Netvisorin liitetietolista

Kirjanpitovelvollisella riittää paljon työtä, vaikka Netvisorin kaltainen kirjanpitojärjestelmä on kykenevä tuottamaan lähes kaiken tilinpäätösaineiston, mitä kirjanpitovelvollinen tarvitsee. Kuvassa 6 on valmis liitetietolista liitetiedoista, jotka yrityksen tulee tilinpäätöksessään ilmoittaa. Näitä liitetietoja muokattiin käyttäjän syöttämällä selitteillä ja summilla. Summat voitiin hakea automaattisesti järjestelmästä. Yhtiön varojen riittävyden laskentaa varten summat haettiin sekä automaattisesti että manuaalisesti syöttäen.

Näytä piilotetut otsikot (90 piilotettua otsikkoa)

Järjestä	Otsikko	Tyyppi
	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	Otsikko
	☒ Tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista annetun asetuksen (PMA) pienyrityssäännöstöä	Otsikko
	Henkilöstö	Otsikko
	☒ Yhtiön palveluksessa ei ole ollut henkilöitä tilikauden aikana.	Käyttäjän syöttämä summa
	Toimintakertomusta vastaavat tiedot	Otsikko
	☒ Olennaiset tapahtumat tilikauden aikana	Käyttäjän syöttämä selite
	☒ Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen ja arvio tulevasta kehityksestä	Käyttäjän syöttämä selite
	☒ Yhtiön toiminta ei näillä näkymin ole olennaisesti laajentumassa.	
	Oman pääoman muutokset	Otsikko
	OMA PÄÄOMA	Otsikko
	☒ Yhtiöllä ei ole rekisteröityä osakepääomaa.	Käyttäjän syöttämä selite
	☒ Pääomalainat tilikauden alkaessa	Käyttäjän syöttämä summa
	☒ Lisäykset tilikaudella	Tilien tai tiliryhmien saldo, kauden muutos Tilii-tasolla
	2381 Pääomalaina	
	☒ Pääomalainat tilikauden päättyessä	Tilien tai tiliryhmien saldo, kumulatiivinen saldo Otsikko-tasolla
	☒ Edellisten tilikausien voitto tilikauden alkaessa	Käyttäjän syöttämä summa
	☒ Edellisten tilikausien voitto tilikauden päättyessä	Tilien tai tiliryhmien saldo, kumulatiivinen saldo Otsikko-tasolla
	☒ Tilikauden voitto	Tilien tai tiliryhmien saldo, kauden muutos Otsikko-tasolla
	☒ Vapaa oma pääoma yhteensä tilikauden päättyessä	Käyttäjän syöttämä summa
	☒ OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	Käyttäjän syöttämä summa
	☒ Oma pääoma yhteensä	Summarivi
	☒ Pääomalainat tilikauden päättyessä	Tilien tai tiliryhmien saldo, kumulatiivinen saldo Otsikko-tasolla
	☒ Vapaa oma pääoma yhteensä tilikauden päättyessä	Summarivi
	☒ Edellisten tilikausien voitto tilikauden päättyessä	Tilien tai tiliryhmien saldo, kumulatiivinen saldo Otsikko-tasolla
	☒ Tilikauden voitto	Tilien tai tiliryhmien saldo, kumulatiivinen saldo Otsikko-tasolla

Kuva 6 Valmis liitetietolista

Tilinpäätös tulee olla päivätty ja allekirjoitettu. Allekirjoitus ja päivämäärä sekä paikka syötettiin Netvisorissa tilinpäätöksen asetuksissa. Tilinpäätöksen hyväksyy allekirjoittamalla yrityksen toimitusjohtaja ja kaksi muuta hallituksen jäsentä. Tase-erittelyt hyväksytään myös allekirjoittamalla. Tase-erittelyt allekirjoittaa niiden laatija ja toimitusjohtaja hyväksyy ne omalla allekirjoituksellaan. Lopuksi tarkastettiin esikatselutoiminnon avulla, miltä valmis tilinpäätös asiakirjoineen näytti. Kun varmistuttiin siitä, että tilinpäätös antoi oikean ja riittävän kuvan yrityksen taloudellisesta asemasta ja tilinpäätösasiakirjat oli muotoiltu oikein, raportti muodostettiin virallisesti. Raportin muodostamisen jälkeen allekirjoittajat kutsuttiin sähköisesti allekirjoittamaan tilinpäätösasiakirjat Visma Sign -palvelulla. Allekirjoitus oli mahdollista suorittaa myös perinteisellä tavalla. Toimeksianto päättyi valmiiseen tilinpäätökseen. Valmiin tilinpäätöksen jälkeen toimitus laati itse elinkeinotoiminnan veroilmoituksen Verohallinnolle. Hallitus hyväksyy hallituksen kokouksessa tilinpäätöksen, esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, kuinka tilikauden tulos käsitellään ja allekirjoittaa tilinpäätöksen. Varsinaisella yhtiökokouksella on aikaa vahvistaa tilinpäätös kuusi kuukautta tilikauden päättymisen jälkeen.

6 Yhteenveto

Opinnäytetyön tavoitteena oli laatia kohdeyritykselle ohjeistus tilinpäätöksen laatimiseksi. Kyseessä oli kohdeyrityksen ensimmäinen tilikausi. Vertailukautta ei ollut tilinpäätöstä laadittaessa. Ohjeistus toteutettiin niin, että tilinpäätös laadittiin alusta loppuun ja työvaiheet dokumentoitiin selostavaksi ohjeeksi. Tämän lisäksi kohdeyritykselle laadittiin liitteeksi tilinpäätösasiakirjojen muistilista. Lista koostui kaikista kohdeyrityksen tilinpäätökseen liittyvistä asiakirjoista. Ison kokonaisuuden listassa muodostivat PMA-asetuksen mukaiset pienyritystä koskevat liitetiedot. Nämä liitetiedot esitettiin listassa ja jokaisen liitetiedon kohdalle kirjattiin mallilauseet, jos liitetieto ilmoitettiin tilinpäätöksessä. Jokaisen asiakirjan kohdalle kirjattiin lakiviittaus, johon liitetiedon antaminen perustui.

Ennen tilinpäätöksen laatimista opinnäytetyössä tarkasteltiin yleisiä tilinpäätösperiaatteita, jotka määrittivät pitkälti, miten yrityksen tuli laatia tilinpäätös. Opinnäytetyö käsitteli PMA-asetuksen tuomia vaatimuksia, koska yritys luokiteltiin pienyritykseksi. PMA-asetus toi tiettyjä poikkeuksia, jotka täytyi ottaa huomioon tilinpäätöstä laadittaessa. Siksi opinnäytetyön päähuomio keskittyi PMA-asetuksen vaatimukseen tilinpäätöksen teoriaa ja ohjeistusta laadittaessa. Lopputuloksena oli kohdeyritykselle yksilöity kattava teoriapohja, selkeät ohjeet tilinpäätöksen työvaiheista ja tilinpäätösasiakirjojen muistilista tilinpäätöksen teknistä laatimista varten. Näiden avulla kohdeyritys pystyy laatimaan liiketoimintansa tarkoituksen mukaisen tilinpäätöksen, ja on tietoinen tarvitsemistaan tiedoista tilinpäätöstä varten. Toimeksianto päättyi tilinpäätöksen ja ohjeiden laatimiseen. Kirjanpitovelvollinen täytti ja toimitti itse Verohallinnolle elinkeinotoiminnan veroilmoituksen.

Aihetta voisi jatkotutkia verotuksen näkökulmasta, koska se on aihealueena erittäin laaja. Jatkotutkimuksissa voisi ottaa kantaa, kuinka pienyrityksen on mahdollista tehdä erilaisia verotusteknisiä ratkaisuja esimerkiksi parantaakseen tulostaan. Toinen mahdollinen jatkotutkimuksen aihe voisi olla tilanne, kun pienyrityksen luokittelurajat täytyisivät. Rajojen ylityessä yritystä ei luokiteltaisi enää pienyritykseksi. Jatkotutkimuksessa voisi tutkia, mitä muutoksia ohjeistukseen täytyy tehdä ja mitä asioita tulisi huomioida tilinpäätöstä laadittaessa.

Lähteet

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15.–16. painos. Helsinki: Tammi.

Kirjanpitolaki 1336/1997.

Kirjanpitolautakunta 2023/2045.

Kirjanpitolautakunta 2023/2047.

Kaisanlahti, T. & Leppiniemi, J. 2017. Ratkaisuja tilinpäätäjän ongelmiin. 4. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.

Kananen, J. 2013. Case-tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 143. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Leppiniemi, J. 2010. Pieni kirjanpitovelvollinen – kirjanpito ja tilinpäätös. E-kirja. Helsinki: Alma Talent.

Leppiniemi, J. & Kaisanlahti, T. 2016. Oikeat ja riittävät kirjaukset. 7. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.

Lindblad, U. 2021. Pien ja mikroyrityksen tilinpäätös käytännönläheisesti. 2. uudistettu painos. E-kirja. Kauppakamari.

Mäkinen, L. 2003. Pienyrityksen tilinpäätös käytännössä. 2. uudistettu painos. Talentum.

Rekola-Nieminen, L. 2021. Kirjanpitolaki käytännössä. 5. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä liitetiedoista 1753/2015.

Weintraub, J. 2023. Toimitusjohtaja. Haastattelu 2.10.2023.

Liite 1. Tilinpäätösasiakirjojen muistilista

Asiakirjan nimi	Laadittu: K / E	Lakiviite / Ohje	Selite
Tuloslaskelma	K	KPL 3:1 §	
Tase	K	KPL 3:1 §	
Tilinpäätöksen liitetiedot	K	KPL 3:1 §	
Rahoituslaskelma	E	KPL 3:1 §	Ei suuryritys tai yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö
PMA-asetuksen mukaiset liitetiedot		PMA 3	
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	K	PMA 3:1 §	Tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista annetun asetuksen (PMA) pienyrityssäännöstöä.
Poikkeukselliset erät	K	PMA 3:2 §	Tilikaudella ei poikkeuksellisia eräiä.
Tilikauden jälkeiset olennaiset tapahtumat	K	PMA 3:3 §	Ei poikkeuksellisia tapahtumia.
Arvonkorotusrahasto	E	PMA 3:4 §	Arvonkorotuksia ei ole tehty.
Tiedot käypään arvoon merkitsemisestä	E	PMA 3:5 §	Yrityksellä ei ole rahoitusvälineitä tai sijoituskiinteistöjä.
Pitkäaikaiset lainat	E	PMA 3:6 §	Yrityksellä ei ole pitkäaikaisia lainoja.
Annetut vakuudet ja taseen ulkopuoliset sitoumukset ja järjestelyt sekä eläkevastuut	E	PMA 3:7 §	Yrityksellä ei ole annettuja vakuuksia tai taseen ulkopuolisia sitoumuksia.
Oikean ja riittävän kuvan varmistava tieto liittyen annettuihin käteispannteihin	E	PMA 3:7 §	Yrityksellä ei ole annettuja käteispannteja.
Tiedot olennaisten taseen ulkopuolisten järjestelyjen luonteesta ja liiketoiminnallisesta tarkoituksesta sekä taloudellisten sitoumusten yhteismäärä	E	PMA 3:7 §	Yrityksellä ei ole taseen ulkopuolisia järjestelyjä.
Pienyritystä koskeva eläkevastuu, jota ei ole siirretty vakuutuslaitoksen kannettavaksi	E	PMA 3:7 §	Yrityksellä ei ole eläkevastuuta.
Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta annetut esineoikeudelliset vakuudet	E	PMA 3:7 §	Ei annettuja esineoikeudellisia vakuuksia.
Osakkuusyritysten puolesta annetut esineoikeudelliset vakuudet	E	PMA 3:7 §	Ei osakkuusyritysten puolesta annettuja esineoikeudellisia vakuuksia.
Tiedot emoyrityksestä	E	PMA 3:8 §	Yritys ei kuulu konserniin.
Lainat toimitusjohtajalle ja hallintoelimiin kuuluville henkilöille sekä heidän puolestaan annetut sitoumukset	E	PMA 3:9 §	Yrityksellä ei ole toimitusjohtajalle tai hallintoelimiin kuuluville henkilöille annettuja lainoja tai sitoumuksia.
Liiketoimet intressitahojen kanssa	E	PMA 3:10 §	Yrityksellä ei ole liiketoimia intressitahojen kanssa.
Henkilöstö	K	PMA 3:11 §	Yrityksen palveluksessa ei ole ollut henkilöstöä tilikauden aikana.
Omien osakkeiden ja osuuksien hankinnat ja luovutukset	E	PMA 3:12 §	Tilikauden aikana ei muutoksia omissa osakkeissa tai osuuksissa.
Oman pääoman muutokset	K	PMA 1:1.5,2	Laskelma kirjanpitojärjestelmästä.
Toimintakertomusta vastaavat tiedot	K	PMA 3:13 §	
Pääomalinat	K	KPL 5:5c §	Pääomalainojen pääasialliset lainaehdot ja lainoille kertynyt kulukuksi kirjaamaton korko
Laskelma yhtiön varojen riittävydestä	K	OYL 20:23.2 §	Laskelma kirjanpitojärjestelmästä.
Laskelma OYL 13:5 §:n jakokelpoisesta vapaasta pääomasta	K	OYL 13:5 §	Laskelma kirjanpitojärjestelmästä.
Hallituksen ehdotus jakokelpoisen vapaan oman pääoman käytöstä	K	PMA 1:1.5,2	Hallitus ehdottaa, että kertyneet voitot/tappiot kirjataan edellisten tilikausien voitto/tappiotalle. Osinkoa ei jaeta.
Tilinpäätöksen allekirjoitus	K	KPL 3:7 §	Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksestä allekirjoituksillaan.
Luettelot kirjanpidoista ja tosittelajeista	K	KPL 2:7a §	Netvisorin muodostama.
Tilinpäätösmerkintä	E	TTL 3:4 §	Tilintarkastajaa ei valittu. Ei tilinpäätösmerkintää.
Tuloslaskelmaerittelyt	K	KPL 2:7a §	Netvisorin muodostama.
Tase-erittelyt	K	KPL 3:13 §	Netvisorin muodostama.
Liitetietoerittelyt	K	KPL 2:7a §	Netvisorin muodostama.
Tilintarkastuskertomus	E	TTL 3:5 §	Tilintarkastajaa ei valittu. Tilintarkastuskertomusta ei tarvitse antaa.